

Evropská reformace,
čeští evangelíci
a jejich jubilea

Martin Wernisch

Praha

2018

Obsah

Předmluva	7
I. K debatě o pojmech	11
Co je ona reformace, jejíž výročí si připomínáme?	13
<i>Oč půjde</i>	13
<i>Vývoj pojmu reforma(ce) v předreformační době</i>	15
<i>Koncept reformace a etablování protestantismu</i>	21
<i>Pojmové vyjasnění</i>	26
<i>Reformace a protireformace jako označení dějepisných period</i>	30
<i>Historiografické zproblematisování pojmu reformace</i>	33
<i>Český úrok a dočasné překlenutí mezery konceptem předreformace</i>	37
<i>Domácí protinávrh: od první reformace – k poslední?</i>	41
<i>Co si tedy počít?</i>	45
II. Prolínání českého a evropského v reformaci	49
Martin Luther o Janu Husovi	51
Lutherovi čeští přátelé v 16. a 17. století	62
<i>Burian Sobek z Kornic: urozený právník jako vězeň Kristův</i>	62
<i>Benedikt Bavorský z Bavorsně: bratrský biskup s otevřeným hledím</i>	70
<i>Jan Štelcar Želetavský: městský písař burcuje zanedbaný venkov</i>	74
<i>Viktorin Vrbenský: vzestup a svržení učeného pastýře</i>	82
<i>Závěr</i>	92
Pletivo vztahů Jednoty bratrské mezi Čechami a Moravou, Slezskem a Polskem	94
<i>Slezsko</i>	95
<i>Hohenzollernové</i>	98
<i>Velkopolsko (a Prusko)</i>	101
<i>Malopolsko</i>	105
<i>Württemberská opora</i>	110
Konfesijní poměry v Čechách a na Moravě kolem roku 1580	112
<i>Zpráva faráře Jana Laeta</i>	112

<i>Evangelicky konfesionalisovaný utrakvismus jakožto gros zemské církve</i>	115
<i>Římsko-katolická protistrana</i>	125
<i>Exkurs o konventiklech „plačtivých bratří“</i>	125
<i>Zpět k problematice zemské církve: „kališníci“ bez jasné konfesijní posice</i>	129
<i>„Praví zwingliáni a kalvinisté“</i>	140
<i>Jednota bratrská</i>	141
III. Tuzemské vzpomínání na reformaci v průběhu věků	147
Reformační jubilea jako předmět bádání	149
Tři staletí zvrátů	153
<i>1617: Tradice teprve klíčící, ale hned také potlačovaná</i>	153
<i>1717: Zesměšňovaná opora utiskovaných a pronásledovaných</i>	168
<i>1817: Pookřátí pod dohledem</i>	175
<i>1867: Momentální upozadění – a slibné perspektivy</i>	182
Dílo nadějného sjednocení – a povážlivé separace	194
<i>1917: Opět ve stínu událostí – i v ohrožení zevnitř?</i>	194
<i>Bližší dohra roku 1917: Vnější završení – a vnitřní zlom</i>	212
Doplnění unie novou integrací	230
<i>Vzdálenější dohra roku 1917: Prohlubování a obnova</i>	230
<i>1967: Plody zklidnění a prohloubení</i>	240
<i>2017: „Zpátky v Evropě“</i>	259
Dodatek	264
<i>Češi a Němci na prahu 20. století</i>	265
K původu zařazených statí	282
Jmenný rejstřík	284